

Directoraat-Generaal Wetgeving, Internationale Aangelegenheden en
Vreemdelingenzaken

Directie Wetgeving

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Commissie voor de
JBZ-Raad in de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Telefoon (070) 3 70 79 11
Fax (070) 3 70 79 32
www.justitie.nl

Onderdeel	Sector Privaatrecht	Bij beantwoording de
Datum	2 juli 2008	datum en ons kenmerk
Ons kenmerk	5551493/08/6	vermelden. Wilt u slechts
Uw kenmerk	135946.06u	één zaak in uw brief
Onderwerp	Ontwerpverordening toepasselijk recht huwelijkszaken	behandelen.

Naar aanleiding van uw brief van 3 juni 2008 inzake bovengenoemd onderwerp kan ik u als volgt informeren.

Zoals in de (aanvullende) geannoteerde agenda voor de JBZ-Raad van 5 en 6 juni 2008 (punt B15) is aangegeven, is het voorstel van een verordening houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2201/2003 (verordening "Brussel IIbis") wat de bevoegdheid betreft en invoeging van regels inzake toepasselijk recht niet ter goedkeuring aan de Raad voorgelegd, maar zijn de ministers uitgenodigd te discussiëren over de stand van zaken en de in het vervolg te nemen stappen. De reden voor dit verzoek om overleg was gelegen in de omstandigheid dat inmiddels duidelijk was geworden dat Zweden de voorgestelde regeling niet aanvaardt, hetgeen betekent dat de vooraanneming van de verordening vereiste unanimititeit niet kan worden bereikt.

In het Algemeen Overleg met de Tweede Kamer van 4 juni jl. en in de Raad zelf heeft de regering nogmaals uiteengezet dat en waarom Nederland, evenals Zweden en enige andere lidstaten, reserves heeft ten aanzien van de voorgestelde regeling van het toepasselijk recht ter zake van echtscheiding. Naar Nederlandse mening is er op dit specifieke gebied geen reële behoefte aan uniforme regels. Er is onvoldoende bewijs van *forum shopping* of een "race naar de rechter". De wederzijdse erkenning van echtscheidingsbeslissingen is door de bestaande verordening "Brussel IIbis" reeds verwezenlijkt. Echtscheidingsbeslissingen, genomen in een lidstaat, worden in de andere lidstaten erkend ongeacht het recht dat daarop is toegepast.

Ondanks deze reserves heeft Nederland zich ervoor ingezet, te bereiken dat de eindtekst zou stroken met huidige Nederlandse opvattingen over internationaal privaatrecht (IPR) op dit terrein en dus voor Nederland aanvaardbaar zou zijn. Dat doel is min of meer bereikt voor zover het betreft de voorgestelde bepalingen over de bevoegdheid van de rechter en de regeling van de keuze van het toepasselijke recht. Het is niet bereikt waar het gaat om de regeling van het recht dat bij gebreke van een rechtskeuze toepasselijk is. Op dit punt gaat het voorstel uit van de toepasselijkheid van het recht van de gemeenschappelijke gewone verblijfplaats van de echtgenoten, terwijl Nederland van mening is dat de toepasselijkheid van het recht van het forum voorop moet staan. Het bezwaar van het uitgangspunt van het voorstel is dat het, in vergelijking met de huidige situatie, in sommige gevallen moeilijker en mogelijk ook duurder zou worden om in Nederland een echtscheiding te verkrijgen. In de annotatie is melding gemaakt van een Frans compromisvoorstel dat tegemoet zou komen aan het Nederlandse bezwaar. De Nederlandse delegatie heeft tot het laatst toe getracht dit voorstel op tafel te houden. Er was daarvoor echter geen animo meer.

Gelet op de impasse waarin de onderhandelingen thans zijn geraakt, heeft het Voorzitterschap voorgesteld – en dat voorstel is door de Raad aangenomen – dat het Comité Burgerlijk Recht zich nader beraadt over de mogelijkheid voor een groep van lidstaten om op dit terrein een nauwere samenwerking aan te gaan. Het EU-Verdrag (artikel 43) voorziet in die mogelijkheid. Vereist is een minimum van acht deelnemende lidstaten.

In het Algemeen Overleg met de Tweede Kamer en in de Raad is medegedeeld dat de optie van nauwere samenwerking het Nederlandse bezwaar tegen de ontwerpverordening niet wegneemt en dat nauwere samenwerking op basis van de voorgestelde tekst over toepasselijk recht daarom voor Nederland niet aantrekkelijk is. Daarmee is op voorhand inzicht gegeven in de positie van Nederland in het vervolg van de onderhandeling.

Terecht merkt uw Commissie op dat indien nauwere samenwerking tussen geïnteresseerde lidstaten tot stand zou komen, er met betrekking tot het toepasselijke recht nog steeds verschillende stelsels zouden bestaan binnen de Europese Unie. Op zichzelf kan die vaststelling echter geen argument zijn om andere lidstaten ervan te weerhouden om tot nauwere samenwerking over te gaan, zo Nederland al bij machte zou zijn dat te doen. Immers, indien een niet te verwaarlozen aantal lidstaten tot nauwere samenwerking overgaat, verbetert daardoor de kenbaarheid van het recht voor de burger in de Europese Unie ten opzichte van de huidige situatie, waarin elke lidstaat zijn eigen stelsel heeft. Ik deel dan ook niet uw opvatting dat met de totstandkoming van nauwere samenwerking elke meerwaarde van een voorgenomen regeling zou vervallen. Ik geef echter toe dat de meerwaarde slechts betrekkelijk zou zijn.

Het spreekt vanzelf dat het nemen van de stap naar nauwere samenwerking een zorgvuldige afweging vergt. Zo is het noodzakelijk dat de precedentwerking die een dergelijke stap zou kunnen hebben, in de overwegingen wordt betrokken. Het is naar mijn mening in het algemeen wenselijk dat er op terreinen van IPR waarop de EU wetgevende activiteiten ontplooit, wordt gestreefd naar EU-

brede regelingen. Het belangrijkste punt van discussie over dit dossier houdt echter verband met het vereiste van artikel 43 EU-Verdrag dat nauwere samenwerking het bestaande acquis niet mag aantasten. Het acquis is in dit geval de huidige regeling van de verordening "Brussel IIbis" ter zake van bevoegdheid en erkenning van echtscheidingsbeslissingen. Het zou een achteruitgang zijn indien de bestaande uniformiteit van het bevoegdheidsrecht teloor zou gaan.

Ik vertrouw met het voorgaande duidelijk te hebben gemaakt dat met de – mij bekende – bezwaren van uw Commissie en met het advies van de Tijdelijke Commissie Subsidiariteitstoets rekening is gehouden. Ik verwijs u in dit verband overigens naar mijn brief van 3 maart 2008 aan de Tweede Kamer (Kamerstuk II 2007-2008, 23 490, nr. 494), waarin een uiteenzetting is opgenomen over EG-bevoegdheden ter zake van het IPR op familierechtelijk terrein.

De Staatssecretaris van Justitie,